

Notitie

onderwerp **Ontwikkelingen proefvakken Walmuur Willem Vroesentuin & Willem Vroesenplein**

van ██████████ (Projectleider) & ██████████ (Assistent-Projectleider)

afdeling Projecten openbare ruimte

mail ██████████@gouda.nl en ██████████@gouda.nl

datum 2 juli 2025

In de afgelopen weken hebben er diverse ontwikkelingen en gesprekken plaatsgevonden over de proefvakken Walmuur Willem Vroesentuin & Willem Vroesenplein. Het projectteam heeft de gevoerde gesprekken en resultaten beknopt samengevat in deze notitie. Dit om voor alle betrokken partijen duidelijkheid te geven over de genomen stappen en de geplande vervolgstappen.

1^e Projectbezoek

Op 19 mei 2025 is firma Gebr. Van Hees BV gestart met de uitvoering van twee proefvakken. Dit n.a.v. het advies van bureau De Prouw, dat de Gemeente Gouda ondersteunt en adviseert bij de voorbereidingen van het project 'Restauratie walmuur Vroesentuin'. Tijdens dit bezoek zijn collega's van de gemeente Gouda aanwezig geweest, ██████████, ██████████ (bouwkundig adviseur) en de ODMH.

2^e Projectbezoek

Op 26 mei 2025 is er samen met de monumentenadviseurs van de ODMH opnieuw een locatiebezoek geweest, dit keer ook bij het 2^e proefvak, dat tijdens het eerste bezoek nog niet bereikbaar was. Tijdens die projectbezoek is afgesproken dat het voorstel gedeeld wordt met de ODMH, waarna de ODMH een advies geeft richting de AOK.

Samenvatting tussentijdse resultaten proefvak

Tijdens de uitvoering van het proefvak is gebleken dat de walmuur zich in een slechtere staat bevindt dan vooraf werd aangenomen. De stenen vertonen nauwelijks samenhang. De eerder bedachte restauratiemethode om alleen de voorstel schil te vervangen, blijkt constructief niet haalbaar. De achterliggende muur is te zwak. Ongeveer 30–40% van de vrijkomende stenen lijkt herbruikbaar, maar het schoonmaken is zeer tijdrovend.

Onder de waterlijn is een betuining aangetroffen die ook hersteld moet worden. Er wordt door de aannemer en adviseurs geadviseerd het herstel uit te voeren tot net onder de waterlijn, waarvoor tijdelijke verlaging van de waterspiegel noodzakelijk is. De fundering is in goede staat. Door grondverschuivingen is de beschikbare breedte om op te metselen beperkter geworden. Hierdoor biedt volledig opmetselen over deze breedte onvoldoende structurele verbetering.

Gezien de hoge archeologische waarde van de tuin wordt gezocht naar een oplossing die minimale grondroerende werkzaamheden vereist (vastgesteld uit de IPO). Om die reden wordt voorgesteld om een betonnen L-wand toe te passen als oplossing. Dit is mogelijk doordat de fundering in goede staat verkeert en intact kan blijven.

1^e ODMH vergadering

Op 5 juni 2025 zijn de resultaten van de proefvakken en het herstelvoorstel, samen met de aannemer toegelicht. Op basis hiervan heeft de ODMH een negatief advies gegeven aan de AOK.

“Daarnaast zijn de wijzigingen dermate ingrijpend dat dit niet te verenigen is met het restauratiebeleid van gemeente Gouda. Door de wijzigingen gaat er veel historisch materiaal verloren, wordt de constructie gewijzigd én wijzigt het aanzicht van de kademuren. Hierdoor wordt de monumentale waarde van de kademuren aangetast.”

Adviescommissie Omgevingskwaliteit (AOK) Vergadering

Op 19 juni 2025 is tijdens de AOK-vergadering door het projectteam en de aannemer toelichting gegeven op de proefvakken en het hersteladvies. Samen met de monumentenadviseurs van de ODMH is toelichting gegeven op het advies en de onderliggende overwegingen voor de totstandkoming ervan.

Advies commissie: Aanhouden

Het huidige voorstel voor de walmuur betreft een oplossing met een (in het werk gestorte) betonnen L-wand, die ommetseld wordt. Deze keuze is gemaakt, omdat er geen ruimte is om de walmuur in de oorspronkelijke dikte en op de oorspronkelijke positie terug te brengen. Vanwege de aanwezige archeologie mag er daarnaast geheel niet in het plantsoen gegraven of gewerkt worden. Tevens is er sprake van gronddruk en boomwortels, wat eisen stelt aan de constructie van de kademuur. De bestaande muur is hierdoor uitgebogen en heeft veel schade van de doorgesloede boomwortels. De bestaande stenen zijn ‘op’ en kunnen niet worden hergebruikt.

De commissie begrijpt de voorgestelde aanpak, maar heeft grote twijfels of hierbij de juiste afwegingen en keuzes zijn gemaakt. Vanuit het monument is de voorkeur om de walmuur volgens de oorspronkelijke bouwmethode in volledig gemetselde vorm en maatvoering te herbouwen. Het is daarbij de vraag of het oude verloop van de walmuur per sé moet worden teruggebracht of dat de nieuwe lijn van de uitgebogen muur kan worden aangehouden. Daarnaast zijn er andere methoden denkbaar voor verankering van de muur voor de stabiliteit en het tegengaan van worteldoorgroei. Folies hebben hierbij overigens niet de voorkeur. Tenslotte is het zoeken naar (enige) ruimte in het plantsoen in relatie tot de archeologie ook wenselijk in de belangenafweging tussen de monumentale waarden en de archeologische waarden.

De commissie adviseert bovenstaande aspecten nader te onderzoeken en de uitkomsten hiervan nogmaals ter bespreking en beoordeling voor te leggen.

2° ODMH samen met beleidsadviseur archeologisch erfgoed

Op 26 juni 2025 is samen met de beleidsadviseur archeologisch erfgoed van de gemeente Gouda, het projectteam en de monumentenadviseurs van de ODMH, overleg geweest over de verschillende belangen rondom de herstelwerkzaamheden van dit project. Een optimale herstelmethode is niet volledig haalbaar, bij alle herstelwerkzaamheden zal monumentale waarde deels degraderen, aangezien niet alle stenen 100% herbruikbaar zijn. Desondanks wordt er gestreefd om dit verlies zoveel mogelijk te beperken, tegelijkertijd wordt er naar gestreefd om de hoge archeologische waarde te behouden.

Omdat het ene belang ten kosten gaat van het andere belang, is in overleg met de ODMH afgesproken dat het projectteam twee onderzoeksrichtingen zal uitwerken.

Onderzoeksvraag 1: Bescherming van monumentale waarde

Wat zijn de technische en praktische mogelijkheden om graafwerkzaamheden uit te voeren binnen de archeologische hoogwaardige locatie aan het Willem Vroesenplein en in de Willem Vroesentuin, en wat zijn de gevolgen hiervan op het gebied van kosten, tijd en risico's? (In overleg met de beleidsadviseur archeologisch erfgoed).

Onderzoeksvraag 2: Bescherming van archeologische waarde

Welke herstelmethoden kunnen worden toegepast om de monumentale en archeologische waarde van de walmuur zoveel mogelijk te behouden, binnen de beperkte ruimte door grondverplaatsing. Zijn er met huidige technieken sterkere walmuren te creëren, waarbij het gebruik van metselwerk centraal blijft staan. Wat zijn de gevolgen op het gebied van uitvoeringskosten, toekomstig onderhoud (LCA-kosten), risico's en zoveel mogelijk behoud van monumentale waarde? (In overleg met [REDACTED] en [REDACTED])

Vervolgstappen proefvakken Walmuur

Herstellen van de proefvakken

In overleg met de aannemer zal het projectteam de bestaande proefvakken tijdelijk afzetten, mogelijk met een houten schot, waarna de onderzoeksvragen verder worden uitgewerkt. Daarnaast zal gekeken worden of met een grotere taatskuip nog dieper onder de waterlijn gekeken kan worden.

Besluitvorming

De resultaten van de twee onderzoeksvragen worden besproken en voorgelegd aan de ODMH. Vervolgens brengt de ODMH opnieuw advies uit aan de AOK, waarna dit advies weer tijdens de AOK-vergadering wordt besproken.

Aanwezigen

Vergadering	Deelnemers	Functie
1 ^e proefvak	<p>Gemeente Gouda:</p> <ul style="list-style-type: none"> • [Redacted] • [Redacted] • [Redacted] • [Redacted] <p>Adviseurs:</p> <ul style="list-style-type: none"> • [Redacted] • [Redacted] <p>Aannemer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • [Redacted] • [Redacted] <p>ODMH:</p> <ul style="list-style-type: none"> • [Redacted] 	<p>Projectleider Assistent Projectleider Directievoerder Toezichthouder Productbeheerder Civiele Kunstwerken</p> <p>Adviseur Adviseur</p> <p>Projectleider Werkvoorbereider</p> <p>Toezichthouder</p>
2 ^e proefvak	<p>Gemeente Gouda:</p> <ul style="list-style-type: none"> • [Redacted] • [Redacted] • [Redacted] <p>ODMH:</p> <ul style="list-style-type: none"> • [Redacted] • [Redacted] • [Redacted] 	<p>Projectleider Assistent Projectleider Directievoerder Toezichthouder</p> <p>Monumentenadviseur Monumentenadviseur Toezichthouder</p>
Overleg ODMH	<p>Gemeente Gouda/Aannemer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • [Redacted] • [Redacted] • [Redacted] <p>ODMH:</p> <ul style="list-style-type: none"> • [Redacted] • [Redacted] • [Redacted] 	<p>Projectleider Assistent Projectleider Projectleider aannemer</p> <p>Monumentenadviseur Monumentenadviseur Toezichthouder</p>
AOK vergadering	<p>Gemeente Gouda/Aannemer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • [Redacted] • [Redacted] • [Redacted] <p>ODMH:</p> <ul style="list-style-type: none"> • [Redacted] • [Redacted] • [Redacted] 	<p>Projectleider Assistent Projectleider Projectleider aannemer</p> <p>Monumentenadviseur Monumentenadviseur Vergunningverlener</p>
Overleg ODMH	<p>Gemeente Gouda/Aannemer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • [Redacted] • [Redacted] • [Redacted] <p>ODMH:</p> <ul style="list-style-type: none"> • [Redacted] • [Redacted] • [Redacted] 	<p>Projectleider Assistent Projectleider Beleidsadviseur Archeologie</p> <p>Monumentenadviseur Monumentenadviseur Vergunningverlener</p>